

Werksessie Provinciale Staten

Varianten leefbaarheidsvisie 2024-2035

17 april 2024

Angelique van Wingerden

Leefbaarheidsvisie 2025-2035

Variant 1

vanuit definitie
leefbaarheid

Variant 2

vanuit Monitor brede
welvaart Groningen

Variant 1: werken vanuit definitie leefbaarheid

Definitie leefbaarheid uit leefbaarheidsprogramma 2020-2023:

*"Ons doel met leefbaarheid is goed **wonen**, **werken** en **leven** in onze provincie. Leefbaarheid gaat over goede en bereikbare voorzieningen, een veilige en groene woon- en leefomgeving, en een gezonde vitale Groningse bevolking."*

Thema's variant 1

Dan heb je het over goed wonen, werken en leven.

Leefbaarheid gaat over

- goede en bereikbare voorzieningen;
- een veilige en groene woon- en leefomgeving;
- een gezonde vitale Groningse bevolking.

Om ontwikkelingen op deze thema's jaarlijks te volgen zijn tal van indicatoren beschikbaar.

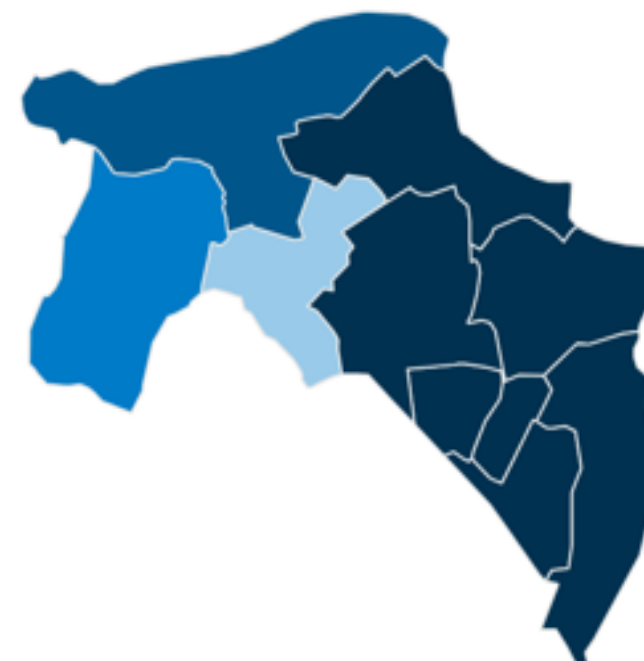
Thema's en indicatoren leefbaarheid

Thema	Indicatoren
Voorzieningen	Afstand tot voorzieningen; waardering voorzieningen; ervaren bereikbaarheid voorzieningen.
Woon- en leefomgeving (incl. werk)	Tevredenheid met woning en woonomgeving; veiligheidsbeleving in woonbuurt; waardering leefbaarheid dorp/wijk; ontwikkeling leefbaarheid dorp/wijk; woningvoorraad; WOZ-waarde; energieverbruik; energiearmoede; tevredenheid met het leven; tevredenheid met vrije tijd; tevredenheid met sport en cultureel aanbod; sociale cohesie; regiobinding; vrijwilligerswerk; eenzaamheid; buurtparticipatie; tevredenheid met werk; tevredenheid met reistijd woon-werkverkeer; arbeidsparticipatie; werkloosheid; werkgelegenheid sectoren; vacaturegraad; besteedbaar inkomen.
Gezondheid	Ervaren gezondheid; langdurige ziekten of aandoeningen; mantelzorg; overgewicht; sport- en beweegnorm; roken en alcoholgebruik; levensverwachting.

Voorbeeld gezondheid: Overgewicht

- Het aandeel Groningers met overgewicht is gelijk aan het landelijk gemiddelde (52%).
- Het aandeel Groningers met ernstig overgewicht (obesitas) ligt boven het landelijk gemiddelde (18% tov 16%).
- Obesitas is in Nederland de afgelopen 40 jaar verdrievoudigd.
- In Noord en Oost-Groningen wonen relatief veel inwoners met overgewicht en obesitas.

Gewicht in 2022: Overgewicht

Percentage

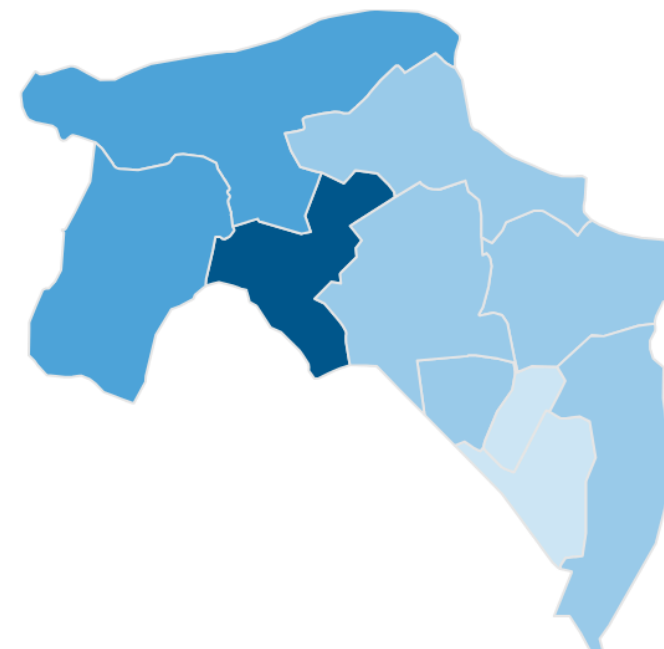
Groningen (pv)	52%
----------------	-----

Nederland	52%
-----------	-----

Voorbeeld gezondheid: Sport en bewegen

- Beweegrichtlijn: personen vanaf 18 jaar dienen minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning te verrichten verspreid over diverse dagen, zoals wandelen en fietsen, en minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te verrichten.
- Alleen inwoners van de gemeente Groningen scoren boven het landelijk gemiddelde.

Sporten en bewegen in 2022: Voldoen aan de beweegrichtlijn

Percentage

< 41%

41% - 46%

46% - 50%

50% - 54%

54% - 59%

≥ 59%

Geen gegevens

Groningen (pv)	49%
Nederland	47%

Voorbeeld van wat dan een doel in de leefbaarheidsvisie zou kunnen zijn

Doel

In 2035 scoren inwoners van al onze gemeenten boven het landelijk gemiddelde m.b.t. de beweegnorm.

En is het overgewicht en Noord- en Oost Groningen gedaald tot het landelijk gemiddelde.

Hoe willen we dit bereiken? (= uitvoering)

O.a. via inzet provinciaal sport- en beweegakkoord (onderdeel leefbaarheidsprogramma), programma Mobiliteit 'Wat Groningers beweegt', acties uit sociale agenda Nij Begun, acties uit regioplan Gezonde Groningers, acties uit NPG uitvoeringsprogramma gezondheid, etc.

Plussen en minnen - Variant 1

Voordelen

- Vrijheid om als Provinciale Staten zelf definitie van 'leefbaarheid' op te stellen.
- Visie voor 10 jaar maken is goed mogelijk omdat de thema's gelijk blijven.
- Grotendeels zelfde onderliggende data als monitor brede welvaart.

Nadelen

- Aspect 'werk' heeft veel overlap met economische visie.
- Er is niet één definitie van leefbaarheid.

Variant 2: werken vanuit Monitor brede welvaart Groningen

Definitie brede welvaart:

“Brede welvaart gaat over alles wat het leven 'de moeite waard maakt'. Het gaat over inkomen en werk, maar ook over de woonkwaliteit, gezondheid en het welbevinden van mensen. En over natuur, milieu en veiligheid. Kijkend naar het hier en nu en later en elders”

(Sociaal Planbureau Groningen)

Thema's variant 2

De monitor brede welvaart Groningen volgt jaarlijks een set indicatoren op 8 thema's.

De monitor maakt duidelijk hoe de brede welvaart in Groningen zich ontwikkelt en voor welke opgaven de regio staat.

Elke 2 jaar publiceert Sociaal Planbureau Groningen de monitor in boekvorm, met daarin de opgaven voor de regio.

Thema's en indicatoren Monitor brede welvaart Groningen (Sociaal Planbureau Groningen)

Thema	Indicatoren
Welzijn	Tevredenheid met het leven; tevredenheid met vrije tijd; tevredenheid met sport en cultureel aanbod; ervaren leefbaarheid; ontwikkeling leefbaarheid; toekomstperspectief
Materiele welvaart	Bruto binnenlands product; besteedbaar inkomen; lage inkomens; bijstandsuitkeringen; kunnen rondkomen
Gezondheid	Ervaren gezondheid; langdurige ziekten of aandoeningen; risico op angst- of depressiestoornis; overgewicht; beweegnorm; roken en alcoholgebruik; levensverwachting
Arbeid en vrije tijd	Arbeidsparticipatie; aantal banen; aantal zzp'ers; werkgelegenheid en mobiliteit per sector; vacaturegraad; werkloosheid; jeugdwerkloosheid; tevredenheid met werk; tevredenheid met reistijd woon-werkverkeer; opleidingstype; laaggeletterdheid
Wonen	Tevredenheid met woning en woonomgeving; woningvoorraad; WOZ-waarde; afstand tot voorzieningen; waardering voorzieningen; ervaren bereikbaarheid voorzieningen; tevredenheid mobiliteit
Samenleving	Tevredenheid sociale contacten; sociale cohesie; regiobinding; vrijwilligerswerk; eenzaamheid; buurtparticipatie; mantelzorg; vertrouwen in instituties
Veiligheid	Misdrijven; cybercriminaliteit; veiligheidsbeleving; overlast
Milieu	Natuur- en bosgebied; afstand tot openbaar groen; kwaliteit zwemwater; wateroverlast en droogte; emissies fijnstof en broeikasgas; energieverbruik; zonnestroom; energiearmoede; waardering landschap

De monitor brede welvaart signaleert zes uitdagingen voor Groningen

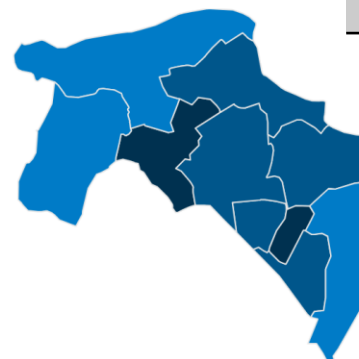
1. Brede welvaart van jongvolwassenen laag
2. Dubbele vergrijzing grote uitdaging voor behoud van goede zorg
3. Iedereen mee in de energietransitie
4. Wonen onder hoge druk
5. Oog voor armoede en kansenongelijkheid
6. Sterke binding met regio, maar somber over toekomst

Oog voor armoede en kansenongelijkheid

- Eén op vijf Groningers heeft moeite met rondkomen.
- Er groeien in Groningen meer kinderen op in armoede dan landelijk.
- Kinderen van ouders met een lager inkomen beginnen al voor de basisschool met een achterstand en halen deze gedurende de schooltijd niet in. Deze ongelijkheid werkt door naar baankansen, inkomen en zorg (CPB, CBS).
- Kansengelijkheid begint bij aanpak van kinderen in armoede. Armoede is een complex, hardnekkig en langdurig probleem.

Moeite met rondkomen in 2022

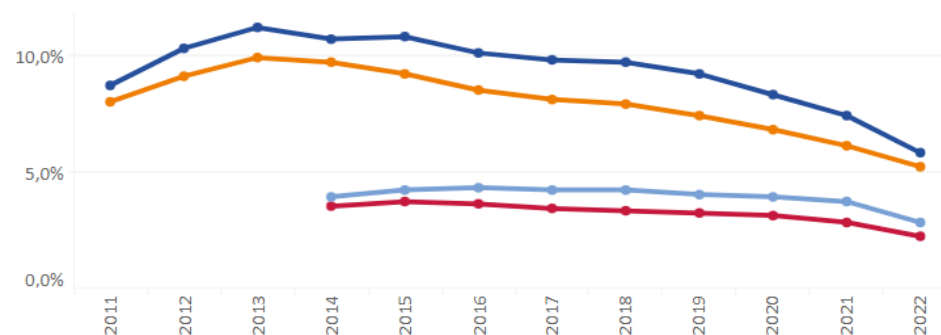

Groningen (pv)	22%
Nederland	20%

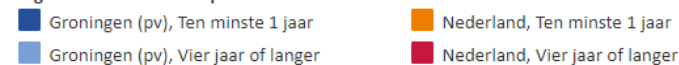
Percentage

Minderjarige kinderen in een gezin met een laag inkomen

Regio en duur inkomenspositie

Voorbeeld van wat dan een doel in de leefbaarheidsvisie zou kunnen zijn

Doel

In 2035 is het aantal kinderen dat in onze provincie langdurig in armoede opgroeit $\leq$ het Nederlands gemiddelde.

Hoe bereiken we dit? (=uitvoering)

O.a. door het ondersteunen van programma's als Kansrijke Start, de Verrijkte Schooldag, Kansen voor Kinderen, Alliantie van Kracht, in combinatie met de aanpak vanuit de sociale agenda Nij Begun.

Plussen en minnen - Variant 2

Voordelen

- Monitor is integraal en domein-overstijgend.
- Monitor schetst elke 2 jaar de opgaven voor de regio.
- Monitor volgt landelijke methodiek.

Nadelen

- Minder keuzevrijheid voor Provinciale Staten, de opgaven worden bepaald door de monitor, en niet altijd specifiek op leefbaarheidsdomein maar in de ruime zin van brede welvaart.
- Kans bestaat dat herijking om de 2 jaar nodig is als opgaven per 2 jaar veranderen.

Varianten vergelijken

Variant 1: Gebaseerd op definitie leefbaarheid

- Eigen provinciale definitie leefbaarheid mogelijk.
- Visie voor 10 jaar mogelijk omdat thema's hetzelfde blijven.
- Werken aan opgaven die behoren bij eigen definitie leefbaarheid (hier kan Monitor brede welvaart input voor geven).

Variant 2: Gebaseerd op monitor brede welvaart Groningen

- Werken aan opgaven die genoemd worden in de monitor.
 - Herijking/aanpak mogelijk na 2 jaar als opgaven veranderen.
 - Vaste kaders van monitoring.
-